

PORT
PAYÉ
HELLAS

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

Έλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΛΟΤΗΣ: 'Ο Μητροπολίτης Αττικῆς και Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
'Αριθμός φύλλου 247

16 Φεβρουαρίου 2009

Τό έννοιολογικό βάθος

κατακραυγή μας ούρανομήκης. Ή έννοιολογική άποσαφήνισή μας άνυπαρκτη. Μιλᾶμε καί φωνάζουμε καί διαμαρτυρόμαστε γιά τήν έξαρση καί τή διασπορά τῆς λοιμικῆς, άντικοινωνικῆς πρακτικῆς τῆς διαφθορᾶς. Άλλα κανένας δέ βρίσκει τό θάρρος νά άσχοληθεῖ ἐρευνητικά μέ τό φαινόμενο καί νά μᾶς πληροφορήσει ποιές εἶναι οἱ αἰτίες του καί ποιά τά συγκεκριμένα, άπαξιωτικά συμπτώματά του. Οἱ ένοχλημένοι-κυβερνῆτες καί κωπολάτες τοῦ πολιτικοῦ σκάφους, δημοσιογραφικοί κομπάρσοι ἢ στηλιτευτές τοῦ κυβερνητικοῦ προγραμματισμοῦ καί τῶν συμπτωμάτων, πού συνοδεύουν τίς ὑποπτεις καιρικές ἐπεμβάσεις, ἢ καί ἀπλοί θεατές τῆς κοινωνικῆς ἀντιμαχίας-κάνουν ὅλοι ἀγώνα, ἀνάλογο μέ τούς προσωπικούς, κρυφούς σχεδιασμούς τους, νά ἀναδείξουν καί νά κατακραυνώσουν τίς πρακτικές τῆς διαφθορᾶς ἢ νά ἐπικαλύψουν τούς ένοχους μέ τό χιτώνα τῆς ἀνευθυνότητας.

Κανένας, δημοσιός, από αύτούς δέν άναλαμβάνει τόν κόπο καί τίν εύθυνη νά διερευνήσει σέ βάθος καί πλάτος τό φαινόμενο καί νά μᾶς άναδείξει τή φλαιγμένουσα έστια τῆς διαφθορᾶς καί τό άνοιγμα τῶν καταστροφικῶν συμπτωμάτων της.

Προβληματισμένος από αύτή τή σιωπή ἢ τή συγκάλυψη-χαρακτηρίστε την μέ τόν όρο, πού προτιμᾶτε-ἀποφάσισα νά άνοιξω τά λεξικά τῆς Ἑλληνικῆς μας γλώσσας καί νά άναζητήσω ἐκεῖ τό πρωταρχικό νόημα τοῦ στίγματος τῆς «διαφθορᾶς», πού κυκλοφορεῖ αδιάκοπα στά χείλη μας, ἐνῶ παραμένει ἀδιευκρίνιστο στό λογισμό μας.

Σᾶς μεταφέρω τίς ἔρμηνεις, πού συνάντησα σέ ἔνα από τά λεξικά μας. Στό γενικά άναγνωρισμένο καί αποδεκτό λεξικό τοῦ Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντίου, πού, κατά τή δήλωση τοῦ συντάκτου του, ἐκδόθηκε τό 1852, «ἐπί τῇ βάσει πάντων τῶν ἄχρι τοῦδε ἐκδεδομένων Ἑλληνικῶν Λεξικῶν». Διαβάζω, λοιπόν, ἐκεῖ: «Διαφθορά=ἡ παντελής φθορά, ἡ ἐπί τό χεῖρον παρεκτροπή, νόθευσις, δωροδοκία, ἐντρόπιασμα». Καί στό ρῆμα «διαφθείρω», βρίσκω τήν ἀκόλουθη ἔρμηνεία: «Φθείρω δλως διόλου, μεταβάλλω ἐπί τό χεῖρον, νοθεύω, καλυῶ, ἀτιμάζω, φονεύω, ἀφανίζω».

Εκεῖνος, πού διαβάζει τίς ἔρμηνεις αύτές, συνειδητοποιεῖ, πώς ἡ διαφθορά δέν εἶναι μιά ἐπί μέρους, συμβατική ἢ συμπτωματική ἀπόκλιση από τήν ἀκεραιότητα καί πληρότητα τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης, ἀλλά δλοκληρωτική μετάλλαξη καί ἀπαξιωτικός ἐκφυλισμός τῆς αύτοσυνειδοσίας καί ἀνεπίστροφη ἀλλοίωση τῆς πνευματικῆς εὐαισθησίας τοῦ ἀτόμου. Ὁ ἀνθρωπος, πού ἐμπλέκεται στά δίκτυα τῆς διαφθορᾶς, δέ κάνει μόνο τά ἀντανακλαστικά, πού μποροῦν νά τόν φέρουν σέ ἐπίγνωση τῶν λαθῶν του καί νά τόν ἀνακόψουν στήν καταστροφική κατηφόρα του. Μεθυσμένος ἢ ὑπνωτισμένος στό κλίμα τῶν διαφθαρμένων ἐπενδύσεών του, τρέχει από τό κακό στό χειρότερο. Ἀτιμάζει καί ἀφανίζει τήν προσωπικότητά του. Αύτά δένε τά λεξικά μας καί αύτά ἐπικυρώνει ἡ καθημερινή ἐμπειρία μας.

Ωστόσο, ἐνῶ, στήν ἐποχή μας, γίνεται τόσο φλύαρη ὑπόμνηση τῆς τρέχουσας διαφθορᾶς, δλοι οἱ ἐπαναστατημένοι καί ἐπικριτικοί διαχειριστές ἢ ἐπεξεργαστές τῆς σύγχρονης ἀλλοτριωτικῆς

πραγματικότητας ἐπικεντρώνουν τά βέλη τους, ἐπιλεκτικά καί περιοριστικά, μόνο σέ κάποιες ἀπό τίς ἀναμμένες καί φλεγόμενες ἐστίες τῆς διαφθορᾶς, σέ κάποιες ἀπό τίς πράξεις τῆς σύγχυσης, τῆς ἔκλυσης καί τῆς ντροπῆς, ἐνῶ ἀποφεύγουν, συστηματικά, νά ἔξερευνόσουν τίς δραματικές διαστάσεις τῆς φθορᾶς καί τῆς ἀλλοτρίωσης, πού ύφίσταται «ὁ κρυπτός τῆς καρδίας ἀνθρωπος» (Α' Πέτρ. γ' 4). Δειλιάζουν νά εἰσδύσουν στό ἀπύθμενο ψυχικό βάθος τῆς ἀνίσυχης γενιᾶς μας, ἢ ὅποια φλόμωσε, κυριολεκτικά, μέσα στίς καπνιές τῶν νέων ἰδεῶν καί τῶν καταλυτικῶν δομῶν, πού ἐπικέντρωσαν τά δράματά της καί τήν ἀγωνιστικότητά της στήν πλησμονή τῆς εὔμαρειας, στή λατρεία τῆς ὑλῆς καί τῆς σάρκας καί δέν ἄφοσαν χῶρο γιά τήν ἄσκηση τοῦ πνεύματος καί γιά τήν καλλιέργεια τῆς εὐαίσθησίας τῆς συνείδησης.

Ετοι, ἐνῶ, σήμερα, στιγματίζεται καί ἐνοχοποιεῖται ἢ διαφθορά, στήν περίπτωση, πού λειτουργεῖ ώς κατάχρηση καί ἐκμετάλλευση ἡγετικῶν προνομίων, ώς κλοπή ἀλλότριας κτίσης, ώς σφετερισμός τῆς καλοπέρασης, πού, θεσμικά, ἀνήκει στό σύνολο, δέ στιγματίζεται καί δέν ἀντιμετωπίζεται ἢ ἀλλοίωση τοῦ ψυχικοῦ βάθους, πού προηγεῖται τῶν ἐξωτερικῶν, καταλυτικῶν ἐκδηλώσεων. Ἡ νάρκωση τῆς συνείδησης. Ἡ ἀπόσβεση καί ὁ ἀφανισμός τοῦ πίνακα τῆς ἡθικῆς δεοντολογίας. Ἡ διαγραφή ἀπό τό δίσκο τῆς μνήμης τῆς ἀδελφικῆς σχέσης τῆς μᾶς ὑπαρξης μέ τήν ἄλλην. Καί, προπάντων, ὁ ἀφανισμός τῆς ἐσώτερης πληροφορίας ὃτι λειτουργεῖ ἀδιάκοπα καί πάντοτε εὐεργετικά, ἢ σταθερή ἐξάρτηση τοῦ ἀνθρώπου-πλάσματος ἀπό τήν ἀγιότατη θέληση τοῦ Πλάστη καί Πατέρα Θεοῦ.

Μέ τίς συνθῆκες αύτές, ἢ ὅποιαδήποτε καταφορά, κατά τῆς σύγχρονης, πνικτικῆς διαφθορᾶς, καταντάει φλυαρία ἄκαρπη. Λόγια τοῦ ἀέρα, πού δέν ἀναστρέφουν τό κλίμα. Θρηνητικό ἄσμα, πού δέν παρηγορεῖ τίς καρδιές. Οἱ συνεργάτες τῶν ἐφημερίδων μας διεκτραγωδοῦν τήν κατάπτωση. Οἱ σχολιαστές τῶν ὀρθάνοικτων τηλεοπτικῶν παραθύρων μας ὀρύονται. Τό κατατρομαγμένο Κοινοβούλιο μας συνταράσσεται. Ἀλλά τά ὅργανα τῆς διαφθορᾶς μήτε τρομάζουν, μήτε ἀποφασίζουν τή διακοπή τῆς, καταλυτικῆς γιά τό πρόσωπό τους, συνεργασίας μέ τό πονηρό καί λαθραῖο κύκλωμα.

Έμπλοκή καί διαπλοκή

ατάθεσα, σέ δυό συνέχειες, τίς ἐκτιμήσεις μου καί τίς ἀνησυχίες μου γιά τό σχῆμα «τῆς Νόμω κρατούσης Πολιτείας». Γιά τό καταπιεστικό σύστημα διοίκησης τῆς Ὀρθόδοξης Ἑλληνικῆς Ἔκκλησίας μας, πού τή δεσμεύει καί τήν καθυποτάσσει στό ἀτίθασο ἄρμα τῆς κοσμικῆς Πολιτικῆς ἔξουσίας καί τή σύρει σέ μιά σκόπιμη, ἀδιάκοπα ἐναλλασσόμενη καί τραγικά ἀτελέσφορη διακύμανση ἀπό τήν ἰσοπεδωτική ἔμπλοκή στά γρανάζια τῆς κρατικῆς μηχανῆς στή σκοτεινή διαπλοκή μέ τούς ἔξουσιαστές τῆς ἡμέρας.

Στό διάστημα τῆς ἐνασχόλησής μου μέ τό θέμα αύτό, ξέσπασαν, ἀδόκητα, οἱ τραγικές ἔξεγέρσεις, πού ἔφεραν στό ὅριο τῆς ἀπόγνωσης καί τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ ὀλόκληρη τήν ἑλληνική οἰκογένεια. Τά Σχολειά ἔκλεισαν. Τά παιδιά μας ξεχύθηκαν στούς δρόμους. Οἱ διαμαρτυρίες τους, τά παράπονά τους καί οἱ καταφορές τους στρίμωξαν στά ἐδώλια τῆς ἐνοχῆς τήν κατεστημένη γενιά καί τήν ἐπιλεγμένη ἡγεσία της. Τό αἷμα ἔβαψε τήν πολύπαθη ἑλληνική γῆ. Οἱ φωτιές ἀπανθράκωσαν περιουσίες, πού ἀποκτήθηκαν μέ βαρύ μόχθο. Ἡ καθημερινότητα πήρε

«τήν ἀνάποδη» καί κατάντησε κόλαση.

Ἡ ἔμπειρία τῆς κοινωνικῆς αύτῆς καταιγίδας, μέσα στά πλαίσια τῆς εὐρύτατης προβληματικῆς της, μού ἔδωσε τό ἐναυσμα, νά ξανατοποθετήσω στήν τράπεζα τῆς ἔρευνας καί τής ἐπισταμένης τομογραφίας τό σχῆμα ἔξαρτησης τῆς Ἔκκλησίας ἀπό τήν Πολιτεία καί νά φωτογραφήσω τά ἀρνητικά καί, κατά περίπτωση, καταστροφικά παράγωγα τοῦ ἀθεσμού ἐναγκαλισμοῦ τοῦ χαρισματικοῦ ἐπισκοπικοῦ ἡγετικοῦ λειτουργήματος μέ τήν, ἐντυπωσιακά πολύχρωμη ἢ διακριτικά καμουφλαρισμένη, κοσμική σκοπιμότητα.

Ἄπομόνωσα, πρός στιγμή καί κράτησα σέ ἀπόσταση ἀπό τόν ἀνήσυχο λογισμό μου, τούς βανδαλισμούς. Τή φωτιά καί τό αἷμα καί τήν κοινωνική ἀναταραχή, πού ἔδωσαν τό στίγμα τῆς κόλασης, σέ περίοδο, παραδοσιακά, σφραγισμένη μέ τό ούρανο ἀγγελμα τῆς είρήνης. "Εμεινα ἀκούγοντας καί ἀναλύοντας τά συνθήματα τῶν πυρωμένων-γιατί ὅχι καί ἔξαλλων-διαδηλωτῶν. Τής γενιᾶς πού ἔρχεται πίσω μας, γιά νά κλείσει τίς πληγές τῶν ἀ-

νομημάτων μας καὶ γιά νά χαράξει δρόμους ἀξιοπρέπειας, αύτοσεβασμοῦ καὶ ἀνάδειξης τῆς δύναμης καὶ τῆς ὁμορφιᾶς τοῦ ἀτίμητου ἀνθρώπινου προσώπου μας.

Τό πρῶτο τους σύνθημα, ἦταν ἔνα παράπονο. "Ἐτσι, πού διακινεῖστε καὶ λειτουργεῖτε σεῖς, ἡ πρωθημένη γενιά τῶν γονιῶν μας καὶ τῶν δασκάλων μας καὶ τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων μας, στραταπατσάρετε τήν ἀνοιξιάτικη ἀνθοδέσμη τῶν ὀραμάτων μας καὶ μᾶς πνιγετε στά μαῦρα λύματα τῆς ἀπόγνωσης. Δέ βλέπουμε μπροστά μας ἀνοιχτούς τούς ὅριζοντες τῆς προσωπικῆς μας ἀνάπτυξης καὶ ἀνάδειξης. "Ολες οἱ πόρτες κλειστές. Καί ὅλες οἱ δυνατότητες μετοχῆς μας στό κλάμπ τῆς ἐπιτυχίας καὶ τῆς εύμαρειας, παγιδευμένες. "Αν μοχθήσουμε, σκυμμένοι στή μελέτη καὶ στήν ἔρευνα, θά πέσουμε, ἀπροσδόκητα, στό περιθώριο τῆς ἀναδουλείας, τῆς ὑποαπασχόλησης, τῆς πλεμπάγιας, πού ἀμείβεται μέ τό ἔξευτελιστικό μηνιάτικο τῶν 700 εὐρώ. "Αν δοθοῦμε στή σκληρή ἐπαγγελματική ἡ ἐργατική βιοπάλη, θά συναντήσουμε, στόν τραχύ δρόμο μας, τήν ὑπερτροφική ἐκμετάλλευση.

Τό δεύτερο σύνθημα τῆς ἐπαναστατημένης Ἑλληνικῆς νεολαίας ἦταν ἡ ἔξασφάλιση τῆς ἀπεριόριστης ἐλευθερίας. 'Η κατακύρωση τῶν δικαιωμάτων, πού τά συμπιέζει καὶ τά ἔξουθενώνει ἡ κρατική παρεμβατικότητα καὶ τό σιδερένιο χέρι τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ἀστυνόμευσης.

Καί τό τρίτο αἴτημα-ἔνα σύνθημα, πού χτυπάει τή θύρα τοῦ μηδενισμοῦ καὶ τῆς ἀπόλυτης ἄρνησης εἰσφορᾶς πειθαρχημένου μόχθου στήν ἀνάπτυξη καὶ εύρυθμη λειτουργία τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου-ἦταν ἡ ἔξασφάλιση ἀσυ-

δοσίας καὶ ἀσυλίας, ἀκόμα καὶ στίς περιπτώσεις ἐμπρησμῶν καὶ ὀλικῆς καταστροφῆς τῆς περιουσίας καὶ τῶν ὀνείρων τοῦ μισητοῦ γείτονα ἢ τοῦ ἀνεύθυνου συμπολίτη.

Πρόσεξα, ἀνήσυχος, τήν ἀπουσία ἢ τήν ἀποσιώπηση, κατά τίς φορτισμένες ἐκδηλώσεις διαμαρτυρίας, ὅλων ἐκείνων τῶν ἀνησυχιῶν καὶ τῶν προβληματισμῶν, πού ὅχι ἀπλῶς ἐγγίζουν, ἀλλά μαστίζουν κυριολεκτικά τή σύγχρονη νεότητα. Τῶν ἀρνητικῶν κοινωνικῶν ἔξελίξεων. Τῶν συμπτωμάτων ἐκτροπῆς ἀπό τά φυσιολογικά ὅρια τῆς ὑπαρξῆς καὶ τῆς ἐκπτωσης στήν ἀρρυθμία καὶ στή σκότωση. Τήν ἀπώλεια τοῦ μονοπατιοῦ τῆς καταδίωσης καὶ τῆς χαρᾶς. Καί τήν ἐμπλοκή στή σκοτεινιά τῆς ἀθεράπευτης θλίψης.

Οἱ ἐπίσημοι ὄργανισμοί, πού ἀσχολοῦνται μέ ἀναλύσεις τοῦ μοντέρνου κοινωνικοῦ φάσματος καὶ τά μέσα τῆς μαζικῆς ἐνημέρωσης, πού ἐπεξεργάζονται καὶ δημοσιοποιοῦν τά πορίσματα τῶν ἔρευνῶν καὶ τά στοιχεῖα τῶν δημοσκοπήσεων, ἐμφανίζουν καὶ ὑπογραμμίζουν ἀνήσυχα, κάποιες τραγικές ἐμπλοκές, πού ἀναστέλλουν τή ζωτικότητα τῆς νεολαίας μας καὶ σκοτίζουν τόν ὅριζοντα τῶν ὀνείρων τῆς καὶ τῶν ἐπιδόσεών της.

Ποιές εἶναι αὐτές;

Πρώτη, ἐμπλοκή, τραγικά ἀσύμβατη μέ τό νεανικό σθένος καὶ τήν ὄρμή γιά δημιουργία, εἶναι τό ψυχικό σύνδρομο τῆς κατάθλιψης. Οἱ νέοι μας σήμερα, στή μεγάλη τους πλειονότητα, δέν ἀναπνέουν τήν ἀνοιξη καὶ δέν ἰχνογραφοῦν τήν αύριανή τους πορεία, δίχως νά βαραίνουν τήν ψυχή τους καὶ τά δάχτυλά τους οἱ σωρευμένες, ἀρ-

νητικές έμπειρίες. Πρίν άνθισουν καί δώσουν καρπό, έχουν ζήσει τήν άπογοήτευση καί τή θλίψη. Τή σκότωση τοῦ νοῦ. Καί τή βαρυθυμία τής καρδιᾶς. Καί έχουν προσφύγει, σά σέ μοναδικό σωτήρα, στά άντικαταθλιπτικά σκευάσματα, πού τούς τά προμηθεύει, μέ έπαγγελματική εύσυνειδησία, άλλ' όχι μέ άμεσότητα άγάπης, τό κατεστημένο σύστημα.

Πόση έκταση καί ποιά καταστροφική έπιδραση έχει τό σύνδρομο τής κατάθλιψης στούς σχηματισμούς τής σύγχρονης νεολαίας έπισημαίνεται καθημερινά μέ άνακοινώσεις καί μέ στατιστικές καί όμοιογεται άπό τίς ίδιες τίς καρδιές, πού νοιώθουν προδομένες καί παραλυμένες.

'Η δεύτερη έμπλοκή είναι τά ναρκωτικά. Μάστιγα θανατηφόρα, πού πληγώνει τή νεανική ζωντάνια, κλέβει τή δύναμη, γκρεμίζει τά όνειρα, καί άφρνει, στήν άκρη τοῦ δρόμου τής ζωῆς, έρειπια, άπομεινάρια άνθρωπινων ύπαρξεων.

Πλῶς διακινοῦνται τά ναρκωτικά καί πῶς φτάνουν στά χέρια τῶν παιδιῶν μας, τό γνωρίζουν όλοι. Καί ή άνωτατη πολιτική ήγεσία καί ή κατεστημένη δικαστική έξουσία καί ή προνομιακή κοινότητα τῶν δασκάλων καί παιδαγωγῶν τής νεότητας καί οί πατεράδες καί οί μανάδες, πού δίνουν ζωή καί τρέφουν μέ όνειρα τά παιδιά, όλοι διαθέτουν, μικρή ή μεγάλη, ένημέρωση γιά τήν έμπορεία τής άποβλάκωσης καί έξουθένωσης. 'Ωστόσο, ή άντιδραση είναι άναιμική καί άναποτελεσματική.

Προχωρῶ στήν έπισήμανση τής τρίτης έμπλοκης. Πρόκειται γιά τήν άφρορητη μοναξιά, πού κατακυριεύει, σήμερα, τή νεανική ψυχή καί τήν άναγκάζει νά περπατάει, δίχως τό γέ

μισμα τής συντροφικότητας καί τής άγάπης, άγνωστη καί άφιλη, δίχως τή ζεστασιά τής στοργῆς καί δίχως τή συμπαράσταση κατά τίς ωρες τής περιπέτειας καί τής άδυνης, στίς διογκωμένες πληθυσμιακά σύγχρονες πολιτεῖες μας.

Καί, δυστυχῶς, άπόληξη όλων αὐτῶν τῶν έμπλοκῶν, πού ή καθεμιά κλονίζει καί άποδυναμώνει θανάσιμα τίς νεανικές ύπαρξεις, είναι τό έσχατο τόλμημα, ή φυγή στήν αύτοκτονία. Οί στατιστικές, πού έμφανίζονται κάθε τόσο σέ κρυφές στήλες τῶν έφημερίδων, είναι τρομακτικές. Οί τελευταῖες άπ' αύτές, άνεβάζουν τόν άριθμό τῶν νέων άδελφῶν μας, πού ένοιωσαν νά γεμίζει τίς ψυχές τους τό σκοτάδι καί ή άπόγνωση καί πήραν τήν άπόφαση νά πνίξουν τά όνειρα καί νά κόψουν τό νήμα τής ζωῆς τους, σέ 6.000 περιπτώσεις, γιά ένα καί μόνο χρόνο. Μπορεῖτε νά τό συλλάβετε; Στή μικρή μας πατρίδα, μέ τό συρρικνωμένο πληθυσμό τής, 6.000 παιδιά, άπό 14 ίσαμε 18 χρονῶν, χάνουν τή δύναμη τῶν όνειρων, νοιώθουν σβησμένο όλότελα τό φῶς τής έλπίδας καί κάνουν τό άλμα πρός τό σκοτεινό μνῆμα.

"Όλες αύτές οί έμπλοκές είναι βιώματα καί παθήματα τής σημερινῆς νεολαίας. 'Ομολογημένες καί ύπογραμμισμένες. 'Άλλά-κατά λαθεμένη ή σκόπιμη έκτιμηση-δέν άποτυπώθηκαν στά συνθήματα τής όργανωμένης νεανικῆς έξέγερσης, ούτε άναγράφηκαν στά κατάστιχα τῶν αίτημάτων τής. Τό «γιατί;» παραμένει ώς έρωτηματικό καί, γιά πολλούς, ώς αίνιγμα. 'Αραγε δέν ένοιωσαν τήν άναγκη νά τίς προβάλουν καί νά τίς καταγγείλουν οί νέοι μας, αύτοί, πού βιώνουν τήν κρίση καί υφίστανται τίς τραγικές έπιπτώσεις

τῆς μοναξιᾶς, τῶν ναρκωτικῶν καί τῆς κατάθλιψης; "Η, μήπως, ἡ κρυφή καθοδήγηση τῆς πολιτικοποιημένης ὁμάδας κρούσης καί πρόκλησης ταραχῶν ἔκρινε, ὅτι ἡ ἐπικέντρωση τῆς καθολικῆς, λαϊκῆς προσοχῆς μόνο στίς τραγικές ἔξελίξεις τοῦ σημερινοῦ οἰκονομικοῦ κράχ, στὸν ἑγωκεντρισμό καί στὴν ἀναισθησία τῶν παραγόντων τοῦ ἄμετρου πλούτου καί στὴν κλειστή ἀγορά, πού δέν ἀφήνει χῶρο γιά τὴν ἀναπτυσσόμενη νεότητα, ἀποτελοῦν σαλπίσματα ἀφυπνιστικά, ἵκανά νά γκρεμίσουν τὴν ἐφήμερη πολιτική ἡγεσία καί νά ἀνοίξουν τό δρόμο, γιά τὴν «προσκαρτεροῦσα» διάδοχη;

Τὴν ἀποσαφήνιση αὐτῶν τῶν ἐρωτηματικῶν τὴν παραπέμπω στούς ἀρμόδιους ἀναλυτές τῶν καθαρά πολιτικῶν ἔξελίξεων. Ἐγώ καλῶ τούς ἀναγνῶστες μου σέ μιά καί μοναδική ἐπισήμανση:

Οἱ νέοι μας, μέ τίς φωνές τους καί μέ τίς διαμαρτυρίες τους καί μέ τούς ἐμπρησμούς τους, ἔστησαν στά ἐδώλια τῆς κρίσης καί τῆς ἐνοχοποίησης ὀλόκληρο τὸν πολιτειακό μηχανισμό. Μέ δλες τίς διακλαδώσεις του. Καί μέ τὴν ποικιλότητα τῶν ἀρμοδιοτήτων του. Καί μέσα σ' αὐτό τὸ πολύπλοκο καί πολυποίκιλο σύστημα, ἐνέταξαν καί τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Τή θεώρησαν καί τὴν ὑπολόγισαν ὡς ἔνα μέρος, ἔνα ἔξαρτημα καί ἔνα συντελεστή τῆς γενικῆς ἀρρυθμίας καί τῆς κακοδαιμονίας τοῦ σύγχρονου κοινωνικοῦ καί οἰκονομικοῦ μας status. Καί τή φόρτωσαν μέ τίς κατηγορίες τῆς ἀσυμπάθειας καί τῆς περιφρόνησης στά προβλήματα καί στὶς πικρίες τῆς νέας γενιᾶς.

'Η ὄργισμένη ἔξαγγελία μομφῆς σέ

βάρος τῆς Ἐκκλησίας, ἐξ αἰτίας τῶν ἐπιφυλάξεών Της ἡ τῆς ἀπροθυμίας Της νά δραστηριοποιηθεῖ καί νά ἡγηθεῖ στὸν ἀγώνα, γιά τὴν ἐπίλυση τῶν νεανικῶν αἰτημάτων, πού ἀναφέρονται στὴν αύριανή ἐπαγγελματική τους ἔνταξη καί στὴν ἔξασφάλιση ἐπαρκῶν πόρων γιά τή μετοχή στό ἀπολαυστικό τραπέζι τῆς εύμαρειας, ἔχει ἔνα στίγμα δικαιολογημένης ἀφετηρίας, ἀλλά καί ἔνα στίγμα σκόπιμης ἡ ἀθέλητης παραπλάνησης.

'Η σκόπιμη ἡ ἀθέλητη παραπλάνηση, πού ἀποτελεῖ τό ὑπόβαθρο τῆς νεανικῆς καταφορᾶς, ἔγκειται στό γεγονός, ὅτι οἱ νέοι μας εἶδαν ἡ καί ἔνοιωσαν τὴν Ἐκκλησία μόνο σά θεσμό δεμένο καί ἔξαρτημένο ἀπό τό Κράτος. Σάν ὑπηρεσία ἐνταγμένη στό σύστημα διαπλοκῆς τῶν ἑγωκεντρικῶν συμφερόντων καί τῶν πολλαπλῶν διακρίσεων. Δέν τούς δόθηκε ἡ εύκαιρία ἡ δέ θέλησαν νά προσεγγίσουν τὴν Ἐκκλησία καί νά τή γνωρίσουν ὡς Σῶμα ἀνεξάρτητο, θεμελιωμένο στή βάση τοῦ Σταυροῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁς φορέα μηνυμάτων ὑπαρξιακῆς ἀπελευθέρωσης ἀπό τὴν τυραννία καί τὴν ἔξουθενωση τῆς ὑλοφροσύνης καί ὡς παραστάτη στὴν ἀναζήτηση φωτισμένου ὁράματος καί καταξιωμένου νοήματος τῆς σύντομης, ἀλλά καί πολύτιμης διαδρομῆς τοῦ βίου. Τή χτύπησαν καί τὴν πολέμησαν, γιατί πίστεψαν, ὅτι ἐνέχεται, ὡς ἐταῖρος καί μέτοχος, στὴν ἰδιοτελή κατανομή τοῦ πλούτου καί τῶν κοσμικῶν προνομίων καί-παραλληλα-στὴν περιθωριοποίηση τῶν ὄνειρων τῆς διάδοχης γενιᾶς καί στὴν ἐκμετάλλευση τοῦ δυναμισμοῦ της.

'Η καταφορά τῆς νεολαίας μας ἐνάντια στὴν Ἐκκλησία οἰκοδομεῖται στὴν πλανεμένη μονόπλευρη φωτο-

γράφηση τῆς Ἐκκλησίας. Ἀναλαμβάνω, ὅμως, τήν εύθύνη νά τή δικαιολογήσω-όχι νά τήν καλύψω-γιατί ἡ μακρά πρόσδεση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης στό ἄρμα τῆς κοσμικῆς ἔξουσίας προκάλεσε ἀλλοίωση τῆς χαρισματικῆς ποιμαντικῆς ὑπευθυνότητας καί παρουσίασε τό προφίλ τοῦ Ἐπισκόπου ώς πιστό ἀντίγραφο τοῦ προφίλ τοῦ κρατικοῦ ἄρχοντα.

Ἡ Ἐκκλησία, σέ διάστημα 180 χρόνων, εἶναι ἔξαρτημένη ἀπό τό Κράτος. Καί-κατά συνέπεια-δέσμια στίς θελήσεις καί στούς προγραμματισμούς παραγόντων, πού δέν ἔχουν κανένα πνευματικό δεσμό καί καμιά κοινωνία μέτα δράματα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ πραγματική Της ζωή καί ἡ ἀτίμητη προσφορά Της ἐκδιπλώνονται ἔξω ἀπό τό κιγκλίδωμα τῆς Κρατικῆς ἐπιτήρησης καί μακρυά ἀπό τούς σχεδιασμούς τῆς ὑπαρξιακῆς καταδυνάστευσης. Ἄλλα ἡ συχνή παρουσία τῆς ἡγεσίας Της στήν πλουμιστή ἔξέδρα τῆς Κρατικῆς ἔξουσίας καί ἡ πολλαπλή-συχνά σκοτεινή-διαπλοκή Της μέ τούς μηχανισμούς καί μέ τά πρόσωπα τοῦ Κυβερνητικοῦ χώρου, τήν ἐμφανίζουν «ἐκκοσμικευμένη» καί φαλκιδευμένη «εἰς πειρασμόν καί ἐπιθυμίας πολλάς ἀνοίτους καί βλαβεράς, αἴτινες βυθίζουσι τούς ἀνθρώπους εἰς ὅλεθρον καί ἀπώλειαν» (Α' Τιμοθ. στ' 9).

Ἡ δικαιολογημένη ἀφετηρία τοῦ νεανικοῦ ξεσπάσματος-ἔστω καί ἀνὴ πλειονότητά τους δέν τή συνειδητοποιοῦν ἡ δέν τήν ἀναγνωρίζουν-εἶναι ἡ ἐπί αἰῶνες γόνιμη παρουσία τῆς Ἐκκλησίας στό κοινωνικό γήπεδο καί τό ἀναφαίρετο δικαίωμά Της νά ἐκφέρει λόγο ἀποφασιστικό στή διαδικασία

χειραγώγησης τῆς ἀνθρώπινης ὑπόστασης καί στή διαμόρφωση τοῦ κοινωνικοῦ καί πολιτιστικοῦ μοντέλου, ἀλλά, ταυτόχρονα, ὑπέχει καί βαρύτατη εύθύνη γιά τό κλίμα τῆς κατάθλιψης καί τῆς ἀπογοήτευσης, πού ὑποδέχεται, στή συγκεκριμένη ἱστορική στροφή, τή στρατιά τῶν νέων μαχητῶν τῆς ζωῆς.

Ἔστω καί ἀν τά τρέχοντα κοσμικά συγκροτήματα πασκίζουν νά τήν ἀπομονώσουν, νά τήν πετάξουν ἔξω ἀπό τό γήπεδο τῆς προσφορᾶς καί τῆς δημιουργίας, ἔστω καί ἀν τή σπιλώνουν μέ τή ρετσινιά, ὅτι δέν εἶναι τίποτα ἄλλο, παρά ἔνα ἀπολίθωμα τοῦ μακροῦ παρελθόντος, ἡ ζωντάνια Της παραμένει ἀκατάβλητη καί ὁ λόγος Της ούσιαστικός καί καθοδηγητικός γιά τίς ἀνθρώπινες ὑπάρξεις.

Ο σαρκωμένος Υἱός τοῦ Θεοῦ διακήρυξε: «Ἐγώ είμι ἡ ὁδός καί ἡ ἀλήθεια καί ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6). Καί ἡ Ἐκκλησία λιτανεύει αύτή τήν Ἀλήθεια μέσα στόν ἀσταμάτητο κλυδωνισμό τῆς ἱστορίας καί τήν ἐκδιπλώνει μπροστά στά μάτια καί στίς καρδιές, πού ζητοῦν φῶς καί καθοδήγηση.

Ἔχοντας αύτή τήν ἀποστολή ἡ Ἐκκλησία καί αύτή τήν εύθύνη, εἶναι φυσικό νά κρίνεται ἡ καί νά κατακρίνεται γιά τίς ὅποιες παραλείψεις τῶν λειτουργῶν Της καί γιά τίς ὅποιες, ἄθεσμες, προσχωρίζεις τους στό πνεῦμα καί στίς ἐκτροπές τοῦ κοσμικοῦ περιβάλλοντός τους.

Ἐδῶ θά ἥθελα νά κάνω μιά στάση ἔξομολογητικῆς ἀναφορᾶς στή διάδοχη γενιά μας. Νά μιλήσω ὅχι γιά τά δικά τους λάθη, ἀλλά γιά τά δικά μας.

“Οχι γιά τίς διάστροφες προπαγάν-

δες, πού άραδιασαν στό δρόμο τους τήν ποικιλόχρωμη ἀπάτη, ἀλλά γιά τόν ξύλινο λόγο καί τή φτηνή ὡραιολογία τῶν φορέων τοῦ ἡγετικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ χαρίσματος, πού δέ φωτίζουν τούς ὅριζοντες τοῦ βίου καί δέν ἐμφυσοῦν "Ἄγιο Πνεῦμα στά βάθη τῆς νεανικῆς ψυχῆς.

"Οχι γιά τήν παγωνιά τῆς ἀδιαφορίας, πού κυριαρχεῖ στίς ἔγωκεντρικές πολιτιστικές δομές καί εἰσβάλλει, ὡς νόθος ἡγετικός δανεισμός, στά ἐκκλησιαστικά διευθυντήρια, ἐπηρεάζοντας ἀρνητικά τήν κοινή γνώμη καί κάνοντας τό νεανικό περπάτημα ἔχγειρημα ἀπόγνωσης. 'Αλλά γιά τήν ἀπόψυξη τῆς ἀγάπης στίς καρδιές, πού τάχτηκαν νά τή διατηροῦν ἀμείωτη καί ἀνόθευτη καί νά τή μεταλαμπαδεύουν, ὡς φῶς καί ζεστασιά τοῦ ούρανοῦ στήν ἀνθρώπινη κοινωνία μας.

"Οχι γιά τήν ἐκμετάλλευση, πού ἔχει κατανήσει πίστη καί θεωρία καί τρόπος ζωῆς. 'Αλλά γιά τή συναδέλφωση κάτω ἀπό τήν πατρική προστασία τοῦ κοινοῦ, μεγάλου Πατέρα καί Πλάστη μας.

Ναί, θέλω νά βεβαιώσω καί νά προσυπογράψω, δτι στήν πρόκληση αύτῆς τῆς καταλυτικῆς ἔκρηξης, αύτοῦ τοῦ ἀδιέξοδου, πού ἔφερε στό δριο ζωῆς καί θανάτου τή νεολαία μας, ἔχουμε μεγάλο μερίδιο εύθύνης καί ὅλοι ἔμετς, πού δέν προβάλλαμε μπροστά της, ὡς ἀνοιγμα γνώσης, ὡς γεύση ἐμπειρίας καί ὡς δεῖγμα πράξης τήν κοινωνία τῆς Ἀγάπης, πού θεμελιώθηκε τή βραδυά τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, ὑπογράφηκε στή βάση τοῦ Σταυροῦ καί ἀναπτύχτηκε, σέ διάσταση οίκουμενική, ἀκόμα καί μέσα στίς ὁρμητικότατες θύελλες τῶν διωγμῶν καί στά βαρβαρότατα αιματοκυλίσματα τῶν τυραννικῶν συ-

στημάτων.

Νύσταξε καί ἀποκοιμήθηκε ἡ δική μας φρόνηση καί τά παιδιά μας διδάχτηκαν τήν ἀπονιά, τράφηκαν μέ τά συνθήματα τῆς ἐπιθετικότητας καί ποτίστηκαν μέ τό ἀφιόνι τοῦ μίσους.

Μέσα στά σπίτια τους, ἐκεῖ, πού στήθηκε τό λίκνο τους καί ἀνοίχτηκε ἡ πρώτη ἀγκαλιά, δέ διάκριναν τήν κοινή, ἀγαπητική δέσμη τῶν γονιῶν τους, νά τά φωτίζει καί νά τά ζεσταίνει. Κάπου ἐκεῖ, στίς παγωμένες κάμαρες τοῦ καλοστολισμένου σπιτικοῦ τους, ἀνακάλυψαν κρυμμένη τήν καχυποφία, τήν ψυχρότητα, τήν ἀπώθηση, ὅλα τά ἀρνητικά αἰσθήματα, πού ἀντιστρατεύονται στήν ἀγάπη καί γκρεμίζουν τό ἀνάκτορο τῆς στοργῆς.

Καί σάν πέρασαν τά πρῶτα τους χρόνια, πολλά ἀπό αύτά εἶδαν νά γκρεμίζεται, ὀλοκληρωτικά καί ὀριστικά, τό ἀνάκτορο, τό ὑψωμένο γιά νά στεγάσει τήν οίκογενειακή ἀγάπη. "Έχασαν, ξαφνικά καί ἀπότομα, ἀπό μπροστά τους τή φυσιογνωμία τοῦ πατέρα ἥ τῆς μάνας καί εἶδαν νά θρονιάζεται στήν πατρική ἥ στή μητρική θέση ἔνα ξένο πρόσωπο, ἔνας ψυχρός καί ἀπρόσιτος «πατέρας» ἥ μιά κρύα καί ἀδιάφορη «μάνα», πού δέ διάθεταν στίς καρδιές τους ἀποθέματα στοργῆς καί δέν εἶχαν τόν τρόπο νά ἀγκαλιάσουν τό νεαρό βλαστάρι καί νά τό ζεστάνουν μέ τή γονική ἀγάπη τους. Μέσα σ' αύτές τίς συνθήκες, πῶς νά νοιώσουν καταξιωμένο τό πρόσωπό τους καί πῶς νά ἀγαπήσουν τήν ἀνθρώπινη μάζα, πού στροβιλίζεται γύρω τους;

Μέσα στά σχολείά τους, δάνεισαν τήν προσοχή τους στήν ἔδρα, γιά νά πάρουν γνώση ζωῆς καί ἐλπίδα καταξιώσης. Καί δέν ἀκουσαν, παρά μονάχα τυποποιημένες διδαχές, πού ἐνημέρω-

νων γιά τήν πρόοδο τής έπιστημονικῆς έρευνας ἡ τής τεχνικῆς ἀνάπτυξης. Χρόνια ὀλόκληρα στά θρανία, δέν ἄκουσαν ἐστω καὶ ἔνα λόγο, γέννημα ἀνύσταχτης, πνευματικῆς ἀναζήτησης, πού νά προσεγγίζει ὑπεύθυνα τό μυστήριο τῆς ζωῆς καὶ νά χειραγωγεῖ στήν πληρότητα τής εύτυχίας. Ἀντίθετα, ἡ ἀκοή τους καὶ ἡ καρδιά τους φορτίστηκαν μέ τά μίση τοῦ πεζοδρομίου καὶ μέ τή σκληρότητα τοῦ ἐκδικητή.

Στά χρυσά χρόνια τής ἐφηβείας τους, στή στροφή τοῦ δρόμου, πού οἱ καρδιές ἀναζητοῦν τήν ἰσόβια συνοδοιπορία μέ τό πρόσωπο τής ὑπέρτατης ἀγάπης, τό «σύζυγο» ἡ τή «σύζυγο» καὶ ὀραματίζονται τόν ὄρκο τής ὀλοκληρωτικῆς ἀφοσίωσης, τό μοίρασμα τῶν πόθων καὶ τῶν μόχθων, τό κοινό σκύψιμο στό λίκνο τοῦ βρεφικοῦ κλάματος καὶ τοῦ ἀγνοῦ, παιδικοῦ χαμόγελου, τά παιδιά μας ἀπομονώθηκαν καὶ ἀποξενώθηκαν ἀπό τήν ὁμορφιά τής συζυγικῆς ἀφοσίωσης καὶ στρατεύτηκαν στήν ἀναζήτηση τής μαγείας τοῦ σέξ καὶ στό κυνήγι τής ὑπερτονισμένης «ἀπελευθέρωσης» πού θυσιάζει τή στέρεη, ἰσόβια ἐμπειρία τής ἀφοσίωσης στό βωμό τής στιγμαίας ἀπόλαυσης καὶ τής ἀένναης ἀλλαγῆς. Φλούμωσαν μέ τά κηρύγματα καὶ τίς διδαχές τής σεξουαλικῆς ἀσυδοσίας. Καί δέν ἄκουσαν οὔτε μιά λέξη ἐνημέρωσης καὶ διδαχῆς, ὅτι «ἔρωτας» σημαίνει σφοδρή, ὀλόψυχη καὶ ἀκατάλυτη ἀγάπη, ἐνότητα ψυχῶν, πού δέν τήν κλονίζει καὶ δέν τήν ἀκυρώνει οὔτε ὁ θάνατος. Καί τό ἀποτέλεσμα ποιό ἦταν; Οἱ νέοι μας ἀπομονώθηκαν καὶ εὐτελίστηκαν στήν τραγική δοκιμή τῶν διαδοχικῶν διαζυγίων, στή διαπάλη μέ τό βρυκόλακα τοῦ ἔιτζ καὶ στήν ἀναμέτρηση μέ τήν παγερή μοναξιά.

Μετά ἀπό ὅλες αύτές τίς σκοταδιστικές παραπλανήσεις καὶ τά ἴδιοτελή προγράμματα πολιτικῆς-καὶ μόνο-έκμετάλλευσης τής νεανικῆς ἀπόγνωσης, δέ δικαιοῦται κανένας ἀπό τούς ψυχρούς παρατηρητές τῶν σύγχρονων κοινωνιῶν καὶ πολιτιστικῶν ἔξελίξεων, νά ἐκπλήσσεται καὶ νά διαμαρτύρεται, γιά τίς κουκοῦλες τῶν νέων μας, πού κρύβουν τά ἀπογοητευμένα ἡ καταντροπιασμένα «πρόσωπά» τους καὶ γιά τά ρόπαλα, πού τά ὑψώνουν, γιά νά σηματοδοτήσουν τήν ἀκραία ἀποστροφή τους καὶ τή μανία τους, ἐνάντια στή ρυτιδωμένη γενιά, πού τούς ἀφησε, σά μοναδική κληρονομιά, τή μοναξιά καὶ τήν κοινωνική ἀπαξίωση.

Δέν ἔχω, τούτη τήν ὥρα, τήν παραμικρή ἐγγύηση, πώς ἡ πλειονότητα τῶν σημερινῶν νέων μας διαθέτει τό κουράγιο νά σταθεῖ καὶ νά δώσει προσοχή σέ μιά προβληματισμένη καὶ βαθειά πονεμένη ἐξαγόρευση ἐνός λειτουργοῦ τής Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, πού βιώνει, γιά δεκαετίες ὀλόκληρες τίς δραματικές ἀνακατατάξεις καὶ σηκώνει, στούς δικούς του ὕμους, ἔνα σημαντικό μερίδιο τής ὁδύνης. Θά τολμήσω, ὅμως, νά ἐκφραστῶ ἐλεύθερα καὶ τίμια, τουλάχιστο γιά κείνους, πού βάζουν αύτί νά ἀκούσουν καὶ τήν ἄλλη ἀποψη. Θά διατυπώσω, ὅχι σέ σχῆμα συμβουλῶν, ἀλλά σέ ὄρμητικό ἔσπασμα αύτοκριτικῆς καὶ γόνιμης κριτικῆς, τά λάθη τής σημερινῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ἡγεσίας, πού-σε ἔκταση καὶ σέ ἐνταση ὅχι τυχαία-ἀποτελοῦν συνέπεια τής ἔνταξής της στό κοσμικό σχῆμα τής Πολιτειακῆς καὶ πολιτικῆς ἔξουσίας. Τής κακόγουστης ἀντιγραφῆς τῶν ύ-

περοπτικῶν κοσμικῶν συμπεριφορῶν. Τῆς ἔλεης ἀπό τή μαγεία τῆς χλιδῆς. Τῆς ἀκύρωσης τοῦ σχήματος διακονίας, πού προσδιόρισε μέ σαφήνεια δὲ Ἐσταυρωμένος καὶ Ἀναστημένος Ἀρχηγός τῆς Ἑκκλησίας μας, δὲ Ἰησοῦς Χριστός καὶ τῆς υἱοθέτησης τῆς, «ἀπό καθέδρας», ἔξαπόλυσης διαταγῶν καὶ διδαχῶν, πού προτρέπουν τὴν ἐκκλησιαστική οἰκογένεια σέ πλήρη καὶ ἀδιαμαρτύρητη καθυπόταξη στή «δεσποτική» αὐθεντίᾳ.

Ἄγαπημένοι μας νέοι. Τό θησαύρισμα τῆς Ὁρθόδοξης Ἑκκλησίας μας, τά γεγονότα, πού ἐκπροσωπεῖ καὶ τά ἀγαπητικά ἀνοίγματα τῶν ἀγίων Της, ἐκπέμπουν ἀέναιο φῶς καὶ κληροδοτοῦν μέ ἀνεκτίμητες ἐμπειρίες τήν «ἐν συνεχῇ ἔξελίξει καὶ δραματικῇ ἐμπλοκῇ» ἀνθρώπινη γενιά μας.

Ἐμεῖς, ώστόσο, οἱ τιμημένοι μέ τήν εύθυνη τοῦ δασκάλου καὶ ποιμένα, ἔχουμε λοξοδρομήσει ἀπό τήν ἀποστολή μας, υἱοθετώντας ἡ ἀντιγράφοντας τά σαθρά, κοσμικά διοικητικά μορφώματα.

Ἀναπτύξαμε τή γραφειοκρατία καὶ ἀκυρώσαμε τή χαρισματική διαποίμανση.

Στήσαμε ἔνα «συμβατικό» καὶ «κακέκτυπο» ὑπουργεῖο πνευματικῆς παιδείας, δίχως «παιδεία».

Διακηρύξαμε στό λαό τήν πρόθεσή μας νά ἀνεγείρουμε ἔνα ὑπουργεῖο προνοίας καὶ μέριμνας καὶ περιορίσαμε στό «μηδέν» καὶ τήν πρόνοια καὶ τήν, κατ' ἄτομο, μέριμνα.

Ἀναγγείλαμε τό φιλόδοξο σχέδιο, νά ἐγκαινίσουμε ἔνα ὑπουργεῖο ούσιαστικῆς πνευματικῆς ἀνάπτυξης, πάνω στά πρότυπα τῶν ἀκοίμητων Πατέρων μας καὶ ἀπορροφηθήκαμε στή διαδικασία τῆς ραστώνης καὶ τοῦ προ-

σωπικοῦ πλουτισμοῦ.

Τολμήσαμε νά ἐμφανίσουμε, ώς δεσμευτική παράδοση, τό μόχθο τῶν ἀγίων Πατέρων μας καὶ μείναμε στίς δαδικασίες, πού ἀποδομοῦν τό μεγάλο μας χρέος.

Βγήκαμε στήν κοινωνική δημοσιά φορώντας «ἐν κομπασμῷ» τά διάσημα τοῦ σταυρώσιμου λειτουργήματός μας καὶ περπατήσαμε σάν αύτοκρατορικοί ἡγεμόνες, προβάλλοντας, μέ ἀρρωστημένη ἐπαρση, «τό μεγαλεῖο μας» καὶ ἀφανίζοντας τίς ἐπιταγές τοῦ χρέους μας.

Μιλήσαμε τήν ξύλινη γλώσσα τῆς ἐποχῆς, τή διάλεκτο, πού χρησιμοποιοῦν οἱ κατά καιρούς λαοπλάνοι καὶ ἀποξενωθήκαμε ἀπό τήν ἀμεσότητα τοῦ ζωντανοῦ, ὑπαρξιακοῦ διαλόγου, πού ἀνοίγει ὁρίζοντες καὶ θερμαίνει καρδιές.

«Ολες αύτές οἱ ἐκτροπές, ναί, βαρύνουν τήν ἐκκλησιαστική ἡγεσία τῆς γενιᾶς μας καί-κατά προέκταση-τῆς γενιᾶς σας. Καὶ ἐγείρουν ἀνάχωμα στήν πρόσβασή μας σέ κοινό χῶρο δραματισμῶν καὶ σέ κοινό στάδιο δράσης.

Άλλα, σᾶς ίκετέω, μή μείνετε στήν τομογραφία τῶν δικῶν μας ὀτοπημάτων. Ἀνοιχτεῖτε, ἐλεύθεροι, στούς δρίζοντες, πού φωτίζει ἡ Ἑκκλησία. Καί κάνετε δικά σας τά μεγάλα μηνύματα καὶ τά ἀνεκτίμητα θησαυρίσματα, πού καταυγάζουν τήν ιστορία μας.

Μέ βάση τήν καινούργια σας ἐμπειρία θά ἐμπλουτίσετε, ἄλλα καὶ θά καθάρετε τόν καταλογισμό, πού συντάξατε καὶ ἀρχειοθετεῖτε σέ βάρος τῆς ἀπερχόμενης γενιᾶς. Παράλληλα, θά ἀνακαλύψετε καὶ θησαυρίσματα ἀναξιοποίητα, ίκανά νά διαλύσουν τή σκοτεινιά τοῦ νέου αἰώνα μας καὶ νά καταυγάσουν τό μονοπάτι τῆς πο-

Ποιμαντικές Έπισημάνσεις ἀπό τὴν Παγκόσμια Ὁρθοδοξία

'Ηθικές ἐνδοσκοπήσεις στὴν οἰκονομική κρίση.

Δημοσιεύουμε το δεύτερο μέρος τοῦ π. Βασιλείου C. Tudora, Ὁρθοδόξου ἴερέα τῆς Ἐλληνορθόδοξης Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἀμερικῆς, πού ὑπηρετεῖ ὡς ἔφημέριος σὲ Ναό στὴν Πολιτεία Τέξας.

Στήν οἰκονομική κρίση τῶν ἡμερῶν μας βλέπουμε τούς μεγιστάνες τῆς Γουόλ Στράτη νά ζητοῦν ἐναγώνια βοήθεια -τί εἰρωνεία! - ἀπό τὸν ἕδιο ἐκεῖνο λαό, πού ἐξαπατημένος ἀπό τὶς δελεαστικές ύποσχέσεις τους ἔχει πέσει θύμα τῆς ἄπληστης τοκογλυφίας τους, ἀπό τὸ φορολογούμενο πολίτη. Ἡ πτώση τους εἶναι ἅμεσο ἐπακόλουθο τῆς ἀκατάσχετης δίψας τους, νά πετάξουν στὰ ὑψη πλούτου, χωρίς νά λογαριάζουν κανένα ὄριο στὶς δυνατότητές τους. Σάν τὸν ἀρχαῖο Ἰκαρο, βλέπουν τώρα τὰ κέρινα φτερά τους νά λυνοῦν καὶ αὐτοὶ νά παλεύουν ἀπεγνωσμένα νά σωθοῦν κάτω ἀπό συνθῆκες ἐλεύθερης πτώσεως. «Ω! Σεῖς ποὺ ζῆτε ἐν μέσω πολλῶν ὑδάτων (οἱ Βαβυλώνιοι), οἱ πλούσιοι μέ πολλούς θησαυρούς, ἥρθε τό τέλος για σᾶς καὶ τὰ παράνομα κέρδη σας» (Ιερ. μα' 13, κατά τὸ Ἐβραϊκό). Ἡ ἀποτυχία τους ἥταν προδιαγεγραμμένη: «Ἀνδρεῖος ἐν ἀσεβείαις συκοφείας σας. Νά σᾶς μιλήσουν καὶ νά σας ποῦν «πί ἔστιν ἄνθρωπος καὶ ὅση τοῦ ἡμετέρου γένους ἡ εύπρέπεια...». Νά σᾶς χειραγωγήσουν στὴν κοινωνία τῆς ἀγάπης. Νά φωτίσουν τὸν πίνακα τῆς προσωπικῆς σας καταδίωσης.

Προσπεράστε, φίλοι νέοι, τῇ δικῇ μας μικρότητα καὶ τῇ δικῇ μας ἀδράνεια.

φαντεῖ πτωχούς (ἄνθρωπος θρασύς καὶ ἀχαλίνωτος ἀδικεῖ φτωχούς). Ὡσπερ ὑετός λάβρος καὶ ἀνωφελής (μοιάζει μὲ μπόρα ραγδαία καὶ ὄλεθρια)» (Παρ. κη' 3).

Γιά νά συλλάβουμε τό γιατί δέν πήγε καλά τό πρᾶγμα, ἃς ἀνατρέξουμε στή συνηθισμένη γιά μᾶς πηγή σοφίας: τή Βίβλο. Νά ἔξετάσουμε πῶς ἔπρεπε νά κάνουμε καλές, συμβατές πρός τό Χριστιανισμό ἐπενδύσεις, ὥστε νά ἀποφύγουμε τήν καταστροφή. Ἄν καὶ ἡ Γραφή δέν εἶναι ἐγχειρίδιο ἀσφαλῶν ἐπενδύσεων, μᾶς προσφέρει κάποιες ἀρχές, πού μᾶς προάγουν καὶ πνευματικά καὶ οἰκονομικά. Αύτά τά δύο σχετίζονται στενά, ὅχι βέβαια με τήν ἐννοια ὅτι ὅσο πιό πλούσιος εἶναι κανείς τόσο μεγαλύτερο κέρδος πνευματικό ἔχει. Ἀντιθέτως διαβάζουμε: «μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστίν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. στ' 20). Αύτό, ἀπ' τήν ἄλλη πλευρά, δέν σημαίνει ὅτι πρέπει νά εἴμαστε οἰκονομικά ἔξαθλιωμένοι γιά νά πάμε στούς οὐρανούς, ἀλλά μᾶς κατευθύνει νά ἔστιασουμε τήν προσοχή μας πρός ὅτι πράγματι ἀξίζει μέσα στήν προοπική τῆς αἰώνιότητας.

Ο πρῶτος κανόνας εἶναι ἀπλός: «τὸν Θεόν φοβοῦ καὶ τάς ἐντολάς αὐτοῦ φύλασσε» (Ἐκ-

'Ανοῖξτε σεῖς, μέ τόν ἐνθουσιασμό σας καὶ τήν ὄρμή σας, τίς πύλες τῆς Ἐκκλησίας μας. Καί μπῆτε νά ἀπολαύσετε τήν «ἄλλη» ποιότητα τῆς ζωῆς καὶ τόν ἄλλο, ἀτέρμονα, πλοῦτο τῶν ὀραμάτων Της καὶ τῶν βιωμάτων Της.

κλ. ιβ' 13). "Ο,τι και ἂν κάνουμε πρέπει νά έξεταζουμε στή συνείδησή μας ἂν εἶναι συμβατό πρός τήν διδασκαλία τῆς πίστεώς μας. Μήπως κλεψουμε και ἐξαπατοῦμε γιά νά πλουτίσουμε; Μήπως ζημιώνουμε ἀμεσα ἡ ἐμμεσα ἄλλους ἀνθρώπους; Δείχνουμε χριστιανική ἀγάπη; "Αν ἡ συνείδησή μας μᾶς σηκώνει κόκκινη σημαία, πρέπει νά σταματάμε.

Δεύτερον, ὅταν σκεπτόμαστε κάποια ἐπένδυση καλό εἶναι νά ἀκοῦμε τή συμβουλή: «τίς ἔξ ύμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει (λογαριάζει τήν δαπάνην), εἰ ἔχει τά πρός ἀπαρτισμόν (ἄν μπορεῖ νά ἀνταπεξέλθει);» (Λουκ. ιδ' 28). Αὐτή εἶναι ἡ καλύτερη οἰκονομική συμβουλή, πού ἔχει κανείς στή διάθεσή του: χτίσε τόσο, ὅσο σοῦ ἐπιτρέπουν τά οἰκονομικά σου δανείσου τόσο, ὅσο μπορεῖς νά τό ξεχρεώσεις σκέψου πολύ πρίν κάνεις κάτι. Καμιά ἄλλη ἀρετή δέν εἶναι τόσο ἀπαραίτητη γιά μιά ἀσφαλή ἐπένδυση ὅσο ἡ σύνεση.

Τρίτο, πρέπει νά ἀναθεωρήσουμε τίς ἀπόψεις μας: νά μή θεωροῦμε τό δανεισμό ως μέσο κέρδους. Πρέπει νά τόν ξαναδοῦμε ως ὅργανο ἐλέους και ὄχημα γιά προσφορά χριστιανικῆς ἀγάπης. «Ἐάν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν (ὅτι θά σᾶς τά δώσουν πίσω), ποία ύμīν χάρις ἐστίν; Καὶ γάρ ἀμαρτωλοί ἀμαρτωλοῖς δανείζουσιν ἵνα ἀπολάβωσι τά ἵσα. Πλὴν ἀγαπάτε τούς ἔχθρους ύμῶν και ἀγαθοποιεῖτε και δανείζετε μηδέν ἀπελπίζοντες (χωρίς νά ἐλπίζετε σέ ἐπιστροφή), και ἔσται ὁ μισθός ύμῶν πολύς, και ἔσεσθε υἱοί Υψίστου, ὅτι αὐτός χρηστός ἐστιν ἐπί τούς ἀχαρίστους και πονηρούς» (Λουκ. στ' 34-35).

Ἡ Βίβλος ἀπαγορεύει ξεκάθαρα τήν τοκγλυφία. Οι δανειστές σήμερα, ζητώντας συνέχως μεγαλύτερους τόκους, κάνουν ἀκριβῶς αὐτό, πού ἀπαγορεύεται: τοκογλυφοῦν. Ἡ τοκογλυφία εἶναι δαγκωματιά ἐπώδυνη στούς δανειολήπτες, πού βλέπουν τά δάνεια τους νά ἔξανεμίζονται ἀπό τούς τόκους. Οι δανειστές «ροκανίζουν» τά είσοδήματα πολλῶν, πού πετάνε ψηλά χωρίς περίσκεψη, μέ σηνειρα

χιμαιρικά, και πληρώνουν βαρύ τό τίμημα.

Δέν θέλω νά παρεξηγηθῶ. Δέν ύπάρχει τίποτε κακό στό νά θέλει κανείς νά βελτιώσει τά οἰκονομικά του. Τό νά ἐπιχειρεῖ, ὅμως, νά τό κάνει μέξένα λεφτά, και μάλιστα ἄκοπα, ὅπως ύπόσχονται οι περισσότεροι σύμβουλοι ἐπενδύσεων, δέν τό θέλει ὁ Θεός. Ἡ τοκογλυφία προσφέρει στό δανειστή μεγάλο κέρδος, χωρίς αὐτός νά κουράζεται. Ὁ Ἀπ. Παῦλος εἶναι σαφής: «ὅτε ἦμεν πρός ύμᾶς, τοῦτο παρηγέλομεν ύμīν, ὅτι εἰ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω» (Β' Θεσ. γ' 10). Τό χωρίς κόπο οἰκονομικό κέρδος κλονίζει τήν κοινωνίκη ἰσορροπία γιατί κάποιοι κερδίζουν χωρίς νά παράγουν τίποτα, ἐπιβαρύνοντας τούς ἄλλους, πού στό τέλος εἶναι οι χαμένοι. Αὐτή ἡ πρακτική ἐκμηδενίζει τά είσοδήματα ὅσων ἔχουν ἀνάγκη και τά μεταφέρει, ως κέρδη, στούς δανειστές τους, δημιουργώντας ἔτσι συνθῆκες οἰκονομικῆς κρίσεως, σάν τή σημερινή.

Ὁ Μωσαϊκός Νόμος καθορίζει ρητά σέ ὅ,τι ἀφορά τόν τόκο: «ἐάν ἀργύριον ἐκδανείσης τῷ ἀδελφῷ σου τῷ πενιχρῷ παρά σοί (ἄν δώσεις δάνειο σέ φτωχό ἀδελφό, συνάνθρωπό σου), οὐκ ἔσῃ αὐτόν κατεπείγων, οὐκ ἐπιθήσεις αὐτῷ τόκω (νά μή τόν πιέζεις νά σοῦ τό ἐπιστρέψει, οὔτε νά τοῦ ζητᾶς τόκο)» (Ἑξ. κβ' 25). Τό δάνειο θεωρεῖται στή Βίβλο ως ἔργο ἀγάπης, ως τρόπος γιά νά δείξουμε τή φροντίδα μας στούς ἀδελφούς μας, πού ἔχουν ἀνάγκη και ὄχι τρόπος γιά νά αὐξήσουμε τά κεφάλαια μας.

Κάποιοι, ἐν τούτοις, πολύ σωστά θά ἀντιτείνουν ὅτι, ἂν δανείσει κανείς χρήματα σέ κάποιον, γιά νά ἀναπτύξει κερδοφόρα ἐπιχείρηση δικαιολογεῖται νά ζητήσει ἔνα λογικό τόκο, δεδομένου ὅτι τό κεφάλαιο αὐτό θά χρησιμοποιηθεῖ γιά τήν αὐξηση τοῦ πλούτου τοῦ δανειολήπτη. Ὁ δανειστής δικαιοῦται, ἐπομένως, νά ἔχει συμμετοχή στά κέρδη του. Τό ἴδιο ίσχυει και γιά τήν περίπτωση πού κάποιος ζητᾶ χρήματα γιά νά ἀγοράσει εἰδή πολυτελείας, ὅπως, γιότ, βίλες, παλάτια, κτλ.

Ἡ Βίβλος δέν ἀναφέρεται σ' αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἰκονομικό κέρδος, ὅταν ἀπαγορεύει

τόν τόκο. Άναφέρεται στήν περίπτωση που κάποιος έχει άνάγκη καί πάρονται δάνειο, όχι για τήν έπιχειρησή του, ἀλλά για νά καλύψει τίς άνάγκες του γιά τροφή καί στέγη. Ή απάιτηση τόκου στήν περίπτωση αυτή ἀκυρώνει τήν ἐντολή τῆς ἀγάπης, που πρέπει ὅλοι νά τηροῦμε. Δέν πρόκειται, δηλαδή, γιά τό ἄνθρωπον μέσα σέ δύσκολες γιά τούς ἄλλους καταστάσεις, ἄνθρωπος ο οποίος μέσα σέ δύσκολες γιά τούς ἄλλους καταστάσεις, που πρέπει ὅλοι νά τηροῦμε.

Χρησιμοποιώντας αυτή τή βασική ἀρχή, μποροῦμε ἐπαρκῶς νά κρίνουμε καί νά ἀξιολογοῦμε τίς άνάγκες τῆς πραγματικῆς ζωῆς. Ἐάν, δηλαδή, ἔνα δάνειο εἶναι παραγωγικό ὅχι, ἄν δανειζόμαστε ἡ δανείζουμε γιά παραγωγικούς σκοπούς, ἀγαθοεργούς, ἡ γιά σκοπούς ἐπίδειξης καί βιτρίνας, μέ τόν ἔνα ἡ τόν ἄλλο τρόπο ἀντιπαραγωγικούς. Πρέπει νά θέτουμε τήν ηθική μας κρίση σέ δράση καί νά σκεπτόμαστε προσεκτικά πρίν κάνουμε μιά ἐπένδυση στήν κεφαλαιαγορά ἡ δανείσουμε χρήματα σέ κάποιον. Πρέπει νά ἀξιολογοῦμε τό κάθε τί μέ χριστιανικά κριτήρια, γιατί δέν εἶναι σωστό νά συμμετέχουμε σέ πράξεις, που προωθοῦν τήν ἀπληστία, τά ἀβέβαια κέρδη, τήν ἐκμετάλλευση, ούτε νά τίς ἐνθαρρύνουμε.

Τέλος, ἄς ἀναφερθοῦμε στίς ὄντως χριστιανικές ἐπενδύσεις, τίς μόνες, που δέν χάνουν τήν ἀξία τους στό πρώτο φύσημα, που κλονίζει τή Γουόλ Στρήτ. «Θησαυρίζετε δέ ύμιν θησαυρούς ἐν οὐρανῷ, ὅπου ούτε σής ούτε βρῶσις (ούτε σκόρος ούτε σκουριά) ἀφανίζει, καί ὅπου κλέπται ού διορύσσουσιν ούδε κλέπτουσιν (όπου κλέφτες δέν κάνουν ριφιφί, δέν κλέβουν)» (Ματθ. στ' 20). Οι δικές μας ἐπενδύσεις ἄς εἶναι πνευματικές ἐπενδύσεις σέ ἔργα πίστεως, ἐλπίδας, ύπομονῆς, χριστιανικῆς ἀγάπης. Αὐτά τά σίγουρα «κεφάλαια» θά μᾶς ἐξασφαλίσουν μιά ζωή γιά τήν αἰώνιότητα, ὅχι μερικά μόνο χρόνια μετά τή σύνταξη, στά γεράματά μας. Γιατί ὅταν ἐλθη ἡ ὥρα μας νά φύγουμε ἀπ' αὐτόν τόν κόσμο θά θεμελιώσουμε τή νέα ζωή μας «ἐπί χώματι ἐν πέτρᾳ καί ὡς πέτρᾳ χειμάρρους Σωφίρ (πάνω σέ βράχο τῆς κοίτης τοῦ χρυσοφόρου

χειμάρρου Σωφίρ)» καί θά εἶναι «ὁ Παντοκράτωρ βοηθός ἀπό ἔχθρῶν» (Ιώβ κβ' 24-25). Καμιά σημασία δεν θά έχουν τότε οι θησαυροί τῆς γῆς. Θά μᾶς ἀποκαλυφθεῖ τότε ἡ πραγματική ἀξία τῶν πνευματικῶν θησαυρῶν μας.

Στήν κούρσα γιά ἀναζήτηση κέρδους ἡ κοινωνία μας ἔχει ξεχάσει τίς ἀνεκτίμητες παλιές της χριστιανικές ρίζες. Προσπαθοῦμε νά ἀποβάλουμε ἀπό τή ζωή μας τό Θεό, καί ὅσο περισσότερο προσπαθοῦμε τόσο περισσότερο καταστρεπτικές εἶναι οι συνέπειες. Ἡ κρίση, πού βιώνουμε, εἶναι μιά ἀπό αὐτές. Εἶναι καιρός νά ἐπαναφέρουμε στήν πράξη τή χριστιανική μας παράδοση καί νά τή χριστιμοποιήσουμε ώς μέσο που θά ἀλλάξει τόν κόσμο γύρω μας. Βασικές ἀρχές σύνεσης, ὅπως, μετριοπάθεια καί ὄρθη σκέψη, ἐκ παραλλήλου μέ τίς χριστιανικές ἀρετές θυσίας καί ἀγάπης, θά μποροῦσαν νά γίνουν χρηστοί κανόνες γιά κάθε πτυχή τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς. Μέσα ἀπ' αὐτές θά βροῦμε τό δρόμο πρός μιά στέρεη ζωή, πνευματικά καί οἰκονομικά, καί θά διαπιστώσουμε, ὅτι ὁ ἀληθινός θησαυρός μπορεῖ νά συσσωρευθεῖ καί νά διατηρηθεῖ αἰώνιως, ὅχι ἐδῶ, ἀλλά στόν οὐρανό.

π. Βασίλειος C. Tudora

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Έκκλησιαστικῆς Ένημέρωσης

Κωδικός 2360

Ίδιοκτήτης - Έκδότης

δ Μητροπολίτης

Απτικῆς καί Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Διεύθυνση

19011 Αύλων Απτικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Τιαννίνων 6, Μοσχάτο

**ΙΤΑΛΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΑΘΕΪΣΤΗΣ
ΘΕΩΡΕΙ ΟΤΙ Η ΕΥΡΩΠΗ
ΠΡΕΠΕΙ
ΝΑ ΟΝΟΜΑΣΕΙ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ**

Ό οφιλόσοφος και συγγραφέας Μαρτσέλο Πέρα θεωρεί, ότι ή Εύρωπη πρέπει νά όνομάζεται χριστιανική, διότι μόνο αύτό μπορεῖ νά ένωσει τήν ἥπειρο. Ό Πέρα, Ιταλός γερουσιαστής, παρουσίασε τό βιβλίο του «Perche Dobbiamo Dirci Cristiani» («Γιατί πρέπει νά όνομαζόμαστε Χριστιανοί») στή Ρώμη στίς 4 Δεκεμβρίου 2008, όπως μεταδίδει ή ρωσική ίστοσελίδα («Θεολόγος του»).

Στήν είσαγωγή ό Πέρα γράφει: «*H θέση μου εἶναι ή θέση ένος άθεϊστη και φιλελεύθερου, πού άπειθύνεται στόν χριστιανισμό γιά έλπιδα.* Είς άπαντηση, ό Πάπας Βενέδικτος 16^{ος} στό γράμμα του πρός τόν Πέρα έγραψε, ότι τό βιβλίο του έχει «*μεγάλη σημασία γιά τήν Εύρωπη και τόν κόσμο.*»

Ό Πέρα διετέλεσε πρόεδρος τής ιταλικής βουλής τήν περίοδο 2001 έως 2006 και εἶναι συγγραφέας μεγάλου άριθμοῦ βιβλίων. Τό 2004, μαζί μέ τόν τότε καρδινάλιο Josef Ratzinger, τόν σημερινό Πάπα, δημοσίευσε τήν έργασία «*Senza Radici*» («*Χωρίς Ρίζα*»), όπου άνέλυε τά προβλήματα πού άνησυχούσαν τήν Εύρωπη.

Ό Πέρα σημειώνει, ότι τό νέο βιβλίο «*δέν εἶναι πολεμική, άλλα κριτική*» και εἶπε, ότι «*ἡ εὐρωπαϊκή ιδιότητα δέν έχει σαφή έπεξήγηση, εἶναι ένα σύνολο πολλῶν πολιτισμῶν και ιδιαιτεροτήτων.*»

Καί πρόσθεσε: «*Μόνο ή χριστιανική ρίζα μπορεῖ νά τά ένωσει όλα αύτά σ' ένα σύνολο.*»

Ό Γερουσιαστής σημειώνει, ότι πρέπει νά άναρρωτηθούμε «*ποιοί είμαστε, σέ τί πιστεύουμε, ποία εἶναι ή άποκλειστικότητά μας, ποία εἶναι ή ιδιαιτερότητά μας;* Έάν δέν θέτω αύτά τά έρωτήματα, τότε δέν ξέρω πώς νά φυλαχτώ άπό τούς έπιτιθέμενους και έπι πλέον δέν γνωρίζω, τί πρέπει νά διδαχθῶ.

Ό Πέρα άναφέρθηκε στή πρόσφατη συνάντησή του μέ τόν Βενέδικτο 16^ο, πού τόν ρώτησε: «*Πάνω σέ ποιά βάση έγω σάν πιστός και έσυ σάν άθεϊστής μποροῦμε νά συναντηθοῦμε μέ τό σκοπό νά προστατεύσουμε έκεινες τίς άρχες και άξιες, χωρίς τίς όποιες, όπως έσυ και έγω τό γνωρίζουμε, ο πολιτισμός μας δέν μπορεῖ να ύπαρξει;*»

Ό Πέρα σημείωσε, ότι ή χριστιανική άντιληψη περί τού άνθρωπου εἶναι έξαιρετική και δέν βρίσκει άντιστοιχία σέ άλλους πολιτισμούς και προειδοποίησε ότι άν άπορρίψουμε τίς χριστιανικές άρχες, θά καταστρέψουμε τήν κληρονομιά μας.

Σέ μια ήπειρο μέ τέτοια πολυμορφία πολιτισμῶν, όπως ή Εύρωπη-κατέληξε ό Γερουσιαστής -εἶναι άπαραίτητο νά βροῦμε τήν κοινή κληρονομιά, πού θά δείχνει: «*Άυτό εἶναι Εύρωπη.*»

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Κερατσίνι 8.12.08

Σεβασμιώτατε, εύλογεςτε.

Τό δόνομά μου είναι Μανώλης Φουντουλάκης. Είμαι 85 έτῶν και μένω στό Κερατσίνι. Δέν γνωρίζω ποιός Σας ἔδωσε τό δόνομά μου και μοῦ ἀποστέλετε τακτικά τίν «Ἐλευθερη Πληροφόρηση». Τήν διαθάζω μέ πολύ προσοκή και Σᾶς εὐχαριστῶ θερμά. Σᾶς ἔχω δεῖ κατά πρόσωπον στήν «Τηλετώρα». Γνωρίζω τήν δοκιμασία Σας.

Στό τελευταῖο φυλλάδιο τῆς «Ε.Π.» διάβασα ὅσα γράφετε γιά τόν ἀείμνηστο, Μακαριστό Ἀρχιεπίσκοπο Ιερόνυμο. Πόσο συγκινήθηκα: καὶ ἐγώ εἶχα τήν εὐλογία νά τόν γνωρίσω ἀπό κοντά.

Είμαι Σεβασμιώτατε ἀποθεραπευμένος χανσενικός. Ἡμουν τότε νοσηλευόμενος ἀλλά και ἐργαζόμενος στό Κέντρο Χανσενικῶν τῆς Ἅγ. Βαρβάρας. Ἡταν ὁ πρῶτος Ἐπίσκοπος πού ἰερούργησε στούς λεπρούς, και μετά τό πέρας τῆς Λειτουργίας στάθηκε στήν ἔξοδο τοῦ ναοῦ καὶ ὅλοι οἱ ἄρρωστοι τοῦ φίλησαν τό χέρι και λάβαμε τήν εὐλογία του.

Ἄλλθε και μετά, ὡς πρώτην Ἀρχιεπίσκοπος και ἰερούργησε μετά τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Νικαίας Γεωργίου, ἐν ὑπαίθρῳ γιατί δέν κωροῦσε ἥ Ἐκκλησία. Εἶχα τήν εὐλογία νά συμφάγωμεν εἰς τήν τραπεζαρία τοῦ Ἰδρύματος ὃπου ἐκεῖνοι παρεκάθησαν μέ ὅλους τούς ἄρρωστους.

Τακτικά ἔστελνε τόν νέο τότε Ἐπίσκοπο Εύρυπου κ. Βασίλειον και μᾶς ιερουργοῦσε.

Τόσο καλοσύνη και ἀγάπη δέν μᾶς εἶχε δείξει κανείς. Ἐνας ἄρρωστος Ἐπαμεινώντας Ρεπουνάκης, τυφλός και ἀνάπτρος τόν προσφωνοῦσε. Αὐτός ἔγραψε ἀργότερα τήν ἀνέκδοτη μέχρι σήμερα αὐτοβιογραφία του μέσα στήν ὁποία ἀναφέρει και περί τοῦ Μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰερονύμου. Φωτούπησα και σᾶς στέλνω ἔνα ἀντίγραφό της καθώς και τρία ἄρθρα πού εἶχαμε γράψει μαζί στόν «Κόσμο τῆς Ἐλληνίδος» γιά τή Σπιναλόγκα. Ἐπίσης Σᾶς στέλνω φωτοτυπία τῆς ἔξομιλογητικῆς μου ἐπιστολῆς πρός τόν ἐπιχώριο Ἐπίσκοπό μας «Πέτρας και Χερσονήσου» κ.κ. Νεκτάριο εἰς τήν ὁποίαν τόν ἐνημερώνω γιά τήν Σπιναλόγκα γιατί κατάγομαι ἀπό τήν Ἐλούντα, πού βρίσκεται κοντά.

“Αν εἶναι εὐλογημένο διαβάστε το.

Συγχωρέστε μου Σεβασμιώτατε τήν ἀνορθογραφία και κακογραφία μου, ἀλλά δέν ἔχω και τόσο καλά χεράκια.

Μέσα ἀπό τήν καρδιά μου εύχομαι γιά τήν ἀποκατάστασή Σας και καλές και εὐλογημένες Ἄγιες Ἡμέρες

Μέ βαθύ σεβασμό
Σᾶς φιλῶ τό χέρι

E. Φουντουλάκης

Τή «Ἐλευθερη Πληροφόρηση» στό διαδίκτυο.

Διεύθυνση: el-pliroforisi.gr

Και οι Ἐκδόσεις «Σπορά» στό διαδίκτυο

(γιά μιά γνωριμία μέ τό συγγραφικό ἔργο τοῦ

Μητροπολίτου Ἀττικῆς και Μεγαρίδος Νικοδήμου)

Διεύθυνση: spora.gr